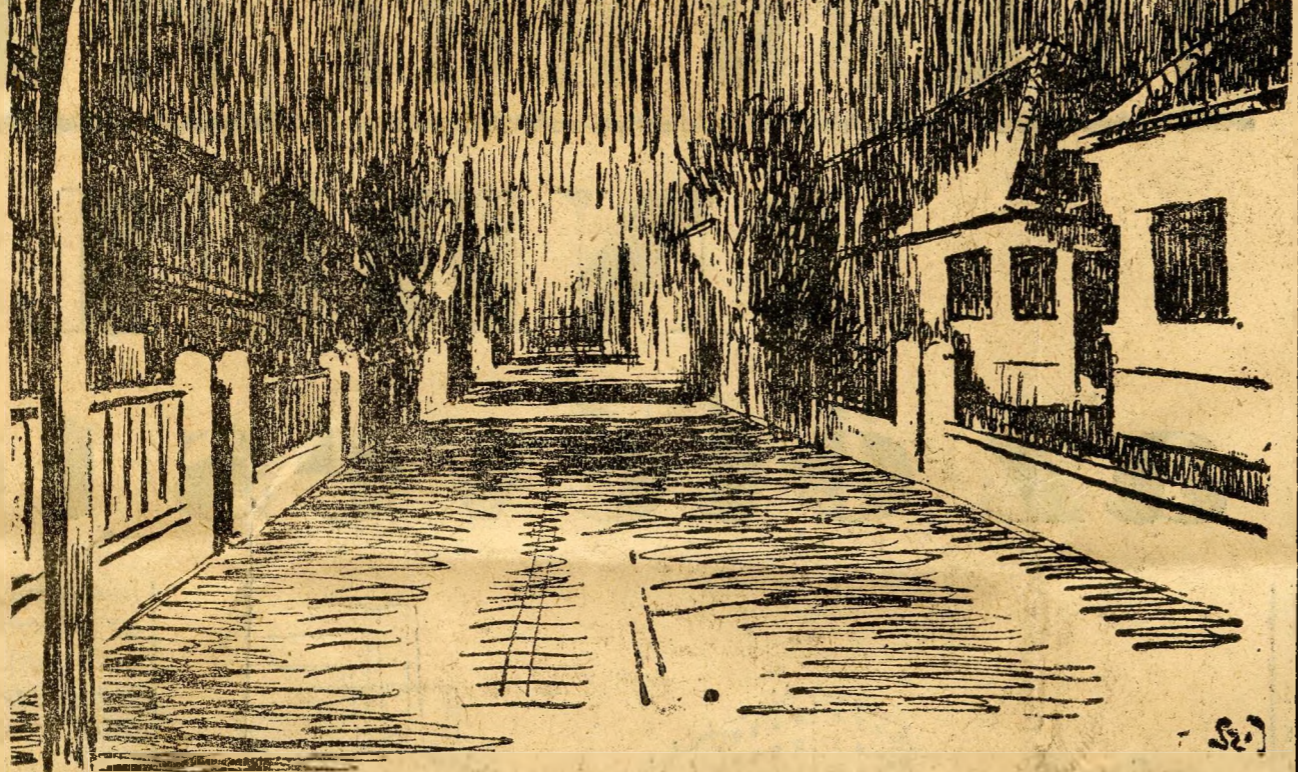

Este a MENYASSZONY utcában

ANGYALFÖLD JÓZSEF ATTILA KERTVÁROS. A múltban százszor meggyalázott munkás-lakótelepek egyike. A téli esteben fázósan húzódnak meg az utca két oldalán a kis kertes, verandás családi házak. A zsaluk mögül kiszűrődő fényben kőd permetez. Itt-ott ablaktáblák világítanak. A kép emlékeket idéz a múltból s kérdéseket vet fel a jelenben. Mit takar ez a téli este a sok vihart átél, sok keserves esztendőit átszenvedett munkáslakásokban?

Sorra járjuk a menyasszonyutcai lakásokat: adjanak kérdéseinkre feleletet lakóik.

Remélem, az ötéves terv során sikerül...

MENYASSZONY-UTCA 53. Az egy-szobás, összkomfortos lakásban özevgy Nagy Gyuláné lakik négy gyermekével, a 22 éves *Ilonával*, a 19 esztendő *Mártával* és két úttörővel, a 14 esztendő *Gyulával* és a 12 esztendő *Vilmával*. Küzdelmes esztendők állnak a család mögött. A felszabadulás előtt egy nappal akna repült a Menyasszony-utca és a család szemelattára ölte meg az apát, Nagy Gyula kőművesegédet. Beteg özevgy és négy apró árva maradt a rombadől lakásban. *Ilonka* azonnal munkába állt a Pertrix-gyárban. Amikor *Márta* elmúlt 16 éves, az Elzett-gyárba szegődött. Kereseitük a család élelmézésére sem volt elég. Aztán múltak az évek és csakhamar megéreztek a munkások kezébe került államhatalom gondoskodó

— *Uj világ van nálunk, megváltozott minden!* ...

Íj. *Acsai István* is itt van, átjött szüleihez a szomszédból, hizott kacsával a hóna alatt. Apa és fiú előadásából tárul fel életük.

— *Négy gyermekünk van — mondja az apa —, már mind kirepült. Gabi férjhezment, Laci főosztályvezető a dohánygyárban, Karsai fémcsiszolósegéd a Beszkárnál. A Pista itt van, majd ő beszél a saját pályájáról. En csak azt mondhatom, hogy érdemes volt felnevelni őket, érdemes volt küzdeni, bujkálni, a Margit-körúton ülni. Jó gyerekek, segítenek bőségesen, bár megéltünk szépen az én keresetemből is. En elérem a gyárban a 140—150 százalékot, heti 280 forint körül mozog a keresetem...*

Íj. *Acsai István* is fémcsiszolósegédként indult a felszabadulás után. Közben munkabíró lett. Az értelmes, világos fejű, a szocializmust lelkesen építő fiúra felfigyelt a Párt. Ma az Erdőközpont pénzügyi főosztályát ve-

vel. A férj még nincs itthon, pár perce telefonált a közlekedésügyi minisztérium tárcaközi bizottságának üléséről, hogy kicsit késik.

— *A felszabadulás előtt együtt dolgoztunk a Magyar Acélárúgyárba — mondja a sógora, Kornéli Béla, aki a szomszédból jött át esti látogatásra. — Sokat dugdostuk őt, amikor a nyilas vérekek kutattak utána. En csak azt tudom mondani, hogy mindenki rajongva szerette és szereti. Az államosítás után ő a Láng-gyárba került vállalatvezetőnek, én a MÁV-nál lettem revizor. Később János a miniszterelnökségen kapott beosztást. Mindegyikünk dolgozik a maga helyén, ahová a Párt bizalma állította.*

Nagyon boldog vagyok, hogy ott tanulhat...

Utunk negyedik állomása a *Velickó-lakás*. Az asszony az Elzett vasár-gyárban dolgozik. Szegez. Elmunkás. Kétszer nyert munkaversenyt, amiért tavaly augusztusban 1500 forintot, ez év augusztusában 1000 forintot kapott. Jól jött a pénz, mert keresetéből két leánygyermekét, a 16 éves *Evét* és a 12 éves *Annát* kellett nevelnie. Ma már csak a kisebbik okoz gondot, mert *Eva* november 25. óta a Honvédelmi Minisztérium gép- és gyorsírónöje.

— *Anna éltanuló, egész napját bent tölti a Bányai-utcai új iskolában, nagyon boldog, hogy abban a gyönyörű épületben tanulhat. Orvos akar lenni. Most nem lesz elzárva előle az egyetlen kapuja.*

Késő este búcsúzunk a Menyasszony-utcától. Az ablakokból kiszivárgó kevés fény is kialudt már. Az angyalföldiek korán térnek nyugovóra, mert reggel korán látnak munkához. Ez régen is így volt, de most a maguk javára dolgoznak, a maguk országát építik és munkájuk eredményeként fény és boldogság költözik az angyalföldi lakásokba.

Rege Imre

Nagyéknál

Acsaiéknál

Velickóéknál

kezt. *Ilonka* elvégezte a dolgozók részére rendszeresített titkárnöképző tanfolyamot és ma a földművelésügyi minisztériumban a miniszter titkárságán gyors- és gépiró. *Márta* időközben az Elzett-gyár könyvelője lett. A két leány keresetéből és az özevgyasszony OTI-járadékából él ma a család Csendesen élnek, de gondjaik nincsenek *Vilmának* még úttörőruhára is jutott — *A fiamból fogtechnikus szeretnék nevelni —* mondja az asszony. — *Remélem, hogy az ötéves terv alatt nem okoz semmi gondot a taníttatás.*

zeti, munkáját havi 2.200 forintra értékelik.

— *Hat elemít végeztem — mondja — és így kétszeresen büszke vagyok arra, hogy tevékenyen részt vehettem az 1950-es költségvetés elkészítésében. Azt hiszem, műszaki vonalon is megállok a helyemet. Mindezt a Pártnak, a mozgalomnak köszönhetem, mely megadta a módot, hogy pótoljam azt, amiből a régi uralkodó osztály elűtött.*

Az öregember rábólint és különös fény gyúj a szemében.

Mindegyikünk dolgozik ott, ahová a Párt állítja

Óriási Sztálin-kép fogad a következő ház verandáján. Itt *Paulisz János* miniszteri osztályfőnök lakik feleségé-

Érdemes volt küzdeni, bujkálni, szenvedni...

Nagyék után bekopogtatunk a Menyasszony-utcában id. *Acsai István*-hoz. Öreg házaspár fogad. A férfi hatvan éves, fémcsiszolósegéd a Magyar Fémlemezgyárban. Boldog mosollyal, fiatalos büszkeséggel mondja:

A mi új Budapestünk

Néhány nap múlva történelmi fordulóhoz ér az ország. Január 1-én megkezdődik az ötéves terv végrehajtása. Befejeztük a hároméves tervet, befejeződött az ország újjáépítése és most a dolgozó nép hozzákezd az új építéséhez. Az utolsó négy-öt esztendő hatalmas változásokat jelentett a magyar nép életének történetében. „E néhány valóban történelmi esztendő alatt az ország gazdájává vált a nép; a munkásosztály, a Kommunista Pártjának, Rákosi Mátyásnak a vezetésével tüneményes gyorsasággal újjáépítette a háborúban rombadöntött országot” — mondotta Gerő Ernő az ötéves terv parlamenti vitájában.

Nincs az országnak egyetlen városa, faluja, akármilyen eldugott zuga, ahol ne látná akárki azokat a nagyszerű eredményeket, amelyeket a hároméves terv győzelmes időelőtti végrehajtása adott a dolgozó népnek. S elsősorban Budapest látta nap mint nap, mit jelent a terv egy-egy szakaszának befejezése, mit jelent odabent az üzemben egy-egy termelési ág keretén belül, vagy mit jelent egy-egy kerület, egy peremváros, vagy az egész főváros minden dolgozója számára.

A nagy forduló, az ötéves terv végrehajtásának megkezdése más szempontból is rendkívüli jelentőségű Budapest dolgozói számára. Január 1-én, azon a napon, amikor a MÁVAG, a Ganz-gyárak, a WM, a közép- és kisüzemek hozzákezdnek az ötéves terv gigászi feladatainak megvalósításához, Budapest új, hatalmas nagyvárossá, Európa hetedik nagyvárosává növekszik: megvalósul a dolgozók régi vágya: hozzálátunk az új, szocialista nemzet szocialista fővárosának kialakításához. A peremvárosok, amelyek végeredményben gyakorlatilag eddig is a fővároshoz tartoztak, január 1-től fogva közigazgatásilag is a főváros részeivé válnak.

A felszabadulás napjaiban a kétkedők, a hitetlenek keserű lemondással beszélnek, amikor végigpillantottak a németek és nyilasok dúlta főváros fohéjas utcáin: ezt a várost nem lehet újjáépíteni. De Rákosi Mátyás megmondotta: „Lesz magyar feltámadás!” Lett is — mert az építő munka irányítását, vezetését, szervezését a kommunisták vették a kezükbe. Magának Budapestnek újjászületéséről, épüléséről, szépüléséről most ne is beszéljünk: szemünk előtt épültek fel a vigasztalannak látszó romok, előttünk keltek életre a kihült gyárkémények, holtak hitt gyárak.

S a peremvárosok, Nagybudapest új kerületei ebben az időben már naponta érezték: az új főváros nem idegen testnek tekinti őket, mint a múlt, hanem méltó módon ahhoz, hogy Nagybudapest területén él az ország munkásosztályának hatvan százaléka — a munkáshatalom egyre jobban igyekezett szolgálni az egykori grófi és nagyhercegi birtokok területén élő pestkörnyéki proletárokat.

Vajjon ki ne tudná, hogy a hároméves terv adta Pestújhelynek, Rákospalotának, Lőrincnek és Cinkotának a vízvezetékét, Kispestnek és Újpestnek a gázt, az egész környéknek a hús százalékkal olcsóbb

villanyt? A hároméves terv adta az olcsóbb közlekedést: az Újpestre, Kispestre, Lőrincre, Mátyásföldre, Sashalomra, Rákosszentmihályra kiterjesztett villamos- és autbusz-vonalakat. A hároméves terv, az általam kereskedelem segítette az eddig elhanyagolt közellátást a KÖZÉRT és Állami Áruház-fiókok hálózatával. A mostohagyerekként kezelt Pestkörnyék most, a tervben kapott először bemutatkozó moziit, töl- és méltóbb könyvtárat, részt a k... túra minden javából. Csak vázlatos és kiragadott adatok: szinte nem is fér ebbe a keretbe mindaz, amit a tervévek alatt kapott a főváros környéke — többet, sokkal többet, két-három esztendő alatt, mint a múltban ugyanennyi évtizedben.

S ez mind csak a kezdet. „Az ötéves népgazdasági terv főfeladata az, hogy lerakjuk a szocializmus alapjait egész népgazdaságunkban, nemcsak a városban, hanem a falun is; hogy lényegében győzelemre vigyük a szocializmus ügyét az egész magyar népgazdaságban” — mondotta Gerő Ernő.

Ilyen perspektívák idején: ilyen történelmi fordulóban születik meg Nagybudapest. Új, modern, szocialista fővárost építünk s nemcsak Pesten és Budán, hanem Rákosszentmihályig, Békásmegyeryig, Mátyásföldig, Pesthidegkútig. Az új, a nagyobb, a gazdagabb és virágzóbb főváros számára épül meg a földalatti vasút, szélesedik a trolibusz-forgalom, magasodik majd az új szocialista, realista magyar színházkultúrát nevelő Nemzeti Színház. Az új Budapest dolgozói számára épül a sok-sok új iskola. A dolgozók soraiból növekedő új értelmiség számára születnek meg majd az új tudományos intézetek. Az egykori „kártyavárak” munkásemberei, munkásasszonyai számára emelünk új könyvtárakat, az ő számukra épülnek a KÖZÉRT új fiókjai Cinkotától Óbudáig, az egykori peremvárosok ellátására épülnek majd fel az új vásárcsarnokok. Az egykor poros, egészségtelen „külvárosi utcák” helyére a nagyváros-hoz méltó új utak kerülnek — oldalakon át lehetne sorolni mindazt, amit az ötéves terv Nagybudapest dolgozó népének nyújt.

Január 1-én a törvény szava nyomán megszületik Nagybudapest. A dolgozó nép hozzákezd az új hídak, az új munkáslakások, az új üzemek építéséhez. Nagybudapest megszületik: de persze nem változhat meg minden, nem javulhat meg minden egy csapásra. A dátum csak kezdet: a jövőt, a megvalósulást Nagybudapest dolgozói kezébe adja az ország, az ő munkájuk nyomán kell valósággá válnia a terveknek, épületté, üzemmé, anyagi javakká lennie a terv számainak — éppen úgy, ahogy a hároméves tervben történt.

Az új, hatalmas főváros: a munkásosztály fellegvára. Budapest munkásosztályának, Nagybudapest dolgozóinak sokat, szép és nagyszerű jövőt ad az ötéves terv: nekik kell példát mutatni az ország többi dolgozóinak, hogy az ötéves terv éppen olyan győzelmesen hatalmas sikerekkel fejeződjék be mint ahogy most győzelemmel fejezzük be a hároméves tervet.

Több mint harminc mentesítő-vonat 24, 26, 27-én

A MÁV a karácsonyi ünnepek alkalmával az erősebb utasforgalom zavartalan lebonyolítása érdekében a személyszállító vonatokat megerősített szerelvényekkel közlekedtetni, azonkívül mentesítő gyors- és személyvonatokat helyez forgalomba.